

**«ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ
ПРАЦІВНИКІВ» НОВОЯВОРІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Консультативною радою

від 13 січня 2026 року № 07

Абатурова І.І. Абатурова І.І.

**Програма підвищення кваліфікації
педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти,
які забезпечуватимуть реалізацію Державного стандарту базової
середньої освіти**

**«НАСТАВНИЦТВО В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ: ПРАВОВІ ОСНОВИ ТА
ІНСТРУМЕНТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДТРИМКИ»**

Новояворівськ – 2026

Розробник: «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Новояворівської міської ради (Абатурова Іванна Іванівна, директор «ЦПРПП» НМР, експерт з інституційного аудиту, експерт з сертифікації, тренер НУШ, вчитель-методист; Гринак Іванна Романівна, консультант «ЦПРПП» НМР, експерт з інституційного аудиту, експерт з сертифікації, тренер НУШ).

Напрямок підвищення кваліфікації: набуття (вдосконалення) компетентностей наставницької діяльності.

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо набуття (вдосконалення) компетентностей із здійснення наставницької діяльності (наказ МОН від 02.05.2023 № 516)

Термін дії програми: з 13.01.2026 до 13.01.2031 року.

Рецензенти:

Вань Ганна, директор Новояворівського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів №2 Новояворівської міської ради;

Давидюк Надія, заступник директора з навчально-виховної роботи Новояворівського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів №3 Новояворівської міської ради.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми зумовлена сучасними трансформаційними процесами в системі освіти України, необхідністю забезпечення якісного професійного зростання педагогічних працівників та впровадженням механізмів підтримки молодих учителів у період їх професійного становлення. Сучасна школа потребує не лише висококваліфікованого вчителя, а й ефективної моделі внутрішньої професійної підтримки. Наставництво виступає дієвим механізмом передачі професійного досвіду, формування корпоративної культури закладу освіти, розвитку рефлексивних умінь і здатності до безперервного навчання. Особливо актуальним є впровадження педагогічної інтернатури як структурованого процесу входження молодого фахівця в професію, що відповідає сучасним вимогам освітньої політики та суспільному запиту на якість освіти.

Програма враховує потребу закладів освіти у системному нормативно-правовому розумінні ролі наставника, визначенні його повноважень, функцій та відповідальності, а також у формуванні професійного профілю педагога-наставника. У контексті реформування системи загальної середньої освіти наставник стає не лише консультантом, а й партнером у побудові індивідуальної траєкторії зростання інтерна.

Практична спрямованість програми відповідає реальним викликам освітньої діяльності: необхідності планування педагогічної інтернатури, здійснення моніторингу професійних потреб, організації ефективного зворотного зв'язку та розвитку партнерської взаємодії. Формування компетентностей наставника сприятиме підвищенню якості освітнього процесу, зменшенню професійного вигорання молодих педагогів, зміцненню командної взаємодії в колективах та створенню середовища довіри й підтримки.

Таким чином, програма є своєчасною та соціально значущою, оскільки відповідає державній освітній політиці, потребам закладів освіти та запитам педагогічної спільноти щодо створення ефективної системи професійного супроводу та розвитку вчителя впродовж усього життя.

Цільова група: педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти, які забезпечуватимуть реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти.

Обсяг (тривалість): 15 год (0.5 ЄКТС)

Особливості реалізації програми: програма реалізується відповідно до Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо здійснення наставницької діяльності, затвердженої Міністерство освіти і науки України (наказ № 516 від 02.05.2023), та враховує вимоги чинного законодавства щодо педагогічної інтернатури.

Зміст і форми роботи орієнтовані на формування та вдосконалення професійних компетентностей наставника: організаційної, комунікативної, рефлексивної, фасилітаційної, аналітичної.

Перевага надається інтерактивним формам роботи (тренінги, моделювання професійних ситуацій, кейс-аналіз, проектування документів), що забезпечують безпосередню підготовку до здійснення наставницької діяльності в ЗЗСО.

Теоретичний матеріал подається у взаємозв'язку з реальними управлінськими та педагогічними ситуаціями, що сприяє формуванню готовності до впровадження наставництва в конкретному закладі освіти.

Освітній процес організується на засадах педагогіки партнерства, взаємоповаги та професійної підтримки, що моделює стиль майбутньої наставницької взаємодії.

Програма передбачає систематичну професійну рефлексію, самооцінювання готовності до наставництва, аналіз власного досвіду та визначення індивідуальної траєкторії розвитку наставника.

Підсумком навчання є розроблення практичного продукту (фрагмент програми інтернатури, інструментарій супроводу, модель наставництва в закладі освіти), який може бути безпосередньо впроваджений у професійну діяльність.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: очна, дистанційна, очно-дистанційна.

Мета підвищення кваліфікації: розвиток загальних і професійних компетентностей педагогічних працівників, що необхідні для здійснення наставницької діяльності у закладах освіти.

Завдання підвищення кваліфікації: ознайомити з теорією та практикою наставництва в Україні й закордонних освітніх системах, з нормативно-правовими документами, що визначають мету, завдання наставництва та педагогічної інтернатури в Україні; формувати професійні якості й вміння, що є значущими для наставницької діяльності; вчити добирати відповідні види, форми і методи для здійснення наставницької діяльності; вчити добирати та застосовувати інструменти для вивчення професійних потреб інтернів; формувати здатність і готовність до розроблення програми та звіту педагогічної інтернатури (спільно з інтерном); забезпечувати супровід та підтримку в педагогічній діяльності інтерна; удосконалити вміння ефективної взаємодії з учасниками освітнього процесу та іншими суб'єктами освітньої діяльності на засадах партнерства і підтримки.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

A2. Предметно-методична компетентність

Б3. Компетентність педагогічного партнерства

Г2. Організаційна компетентність

Г3. Оцінювально-аналітична компетентність

Д1. Здатність до навчання впродовж життя

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

Після завершення програми слухачі набудуть або вдосконалять знання, уміння та навички щодо:

1. Розуміння теоретичних засад наставництва, його принципів, функцій та моделі реалізації в Україні та зарубіжних освітніх системах.
2. Обізнаності з нормативно-правовими документами, що регламентують наставницьку діяльність і педагогічну інтернатуру.
3. Планування та організації наставницької діяльності відповідно до потреб інтерна та особливостей закладу освіти.
4. Добору форм, методів та інструментів наставництва (консультування, спостереження, коучингові бесіди, рефлексивні зустрічі)
5. Здійснення діагностики професійних потреб інтерна та аналізу результатів його діяльності.
6. Надавання конструктивного зворотнього зв'язку і здійснення професійного супроводу.
7. Розробки спільно з інтерном програми педагогічної інтернатури та підготовки підсумкового звіту.
8. Виявлення готовності до ефективної комунікації та партнерської взаємодії з учасниками освітнього процесу.
9. Рефлексії власної наставницької діяльності та її вдосконалення.
10. Відкритості до інновацій та безперервного професійного розвитку.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Оцінювання результатів навчання слухачів у межах програми підвищення кваліфікації здійснюється на засадах розвитку загальних і професійних компетентностей педагогічних працівників, що необхідні для здійснення наставницької діяльності у закладах освіти.

Система та критерії оцінювання передбачають комплексне врахування результатів участі слухачів у навчальних заходах, виконання практичних завдань, тестових робіт. Оцінювання зорієнтоване не лише на перевірку теоретичних знань, а й на здатність слухачів застосовувати їх у професійній діяльності.

Для успішного завершення програми слухачам рекомендовано:

- брати участь у більшості очних або онлайн-зустрічей (орієнтовно не менше 75 % від загальної кількості навчальних занять);
- виконати тестові завдання з результатом не нижче 70 %.

Результати оцінювання можуть бути зафіксовані в очному або електронному форматі та враховуються під час ухвалення рішення щодо видачі документа про підвищення кваліфікації встановленого зразка.

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат встановленого зразка

Вартість: 500 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено розвиток загальних і професійних компетентностей педагогічних працівників, що необхідні для здійснення наставницької діяльності у закладах освіти шляхом поєднання теоретичного матеріалу, практичних занять, самостійної роботи та підсумкового контролю.

Особливістю програми є практико-орієнтований підхід, що передбачає поєднання теоретичних і практичних занять, аналіз та моделювання ситуативних завдань, роботу в малих групах, рефлексію професійного досвіду учасників.

Самостійна робота передбачає опрацювання нормативно-правових документів, фахових матеріалів і науково-методичних джерел, виконання індивідуальних завдань, підготовку до практичних занять та підсумкового контролю.

Підсумкові заходи включають підсумковий тестовий контроль, спрямований на перевірку рівня засвоєння теоретичного матеріалу та сформованості професійних компетентностей.

Зміст Програми складається з 2 модулів та 5 взаємопов'язаних тем.

На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест із 20 питань. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники - 20 балів. Прохідний бал - 12 балів. Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують сертифікат встановленого зразка.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає 15 год, з них: 4 год - лекційні заняття; 8 год - практичні заняття; 2 год - самостійна робота; 1 год - контрольні заходи.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. Нормативно- правові та організаційні засади наставництва					
Тема 1.1. Наставництво як інструмент професійного розвитку педагога	1	1			2
Тема 1.2. Нормативно-правове забезпечення наставницької діяльності	1	2			3
Тема 1.3. Профіль педагога-наставника: компетентності та професійні ролі		1	1		2
Разом за модулем 1	2	4	1		7
МОДУЛЬ 2. Практичні аспекти організації наставництва					
Тема 2.1. Планування та організація педагогічної інтернатури.	1	2	1		4

Інструменти вивчення професійних потреб інтерна та надання зворотного зв'язку					
Тема 2.2. Партнерська взаємодія та професійний супровід інтерна	1	2			3
Разом за модулем 2	2	4	1		7
Підсумкові заходи				1	1
Усього	4	8	2	1	15

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Нормативно- правові та організаційні засади наставництва

Тема 1.1. Наставництво як інструмент професійного розвитку педагога

У межах теми розглядаються основні поняття, мета та принципи наставництва. Аналізуються моделі наставництва в Україні та зарубіжних освітніх системах. Акцент ставиться на наставництві в контексті професійного стандарту вчителя. Особлива увага зосереджена на переваги та виклики впровадження наставництва у закладах освіти та для професійного розвитку педагогічних працівників.

Тема 1.2. Нормативно-правове забезпечення наставницької діяльності

Тема спрямована на розгляд нормативно-правових документів, які забезпечують правову основу для роботи наставників. Особлива увага приділяється повноваженням, функціям та відповідальності наставника. Тема орієнтована на ознайомлення та документальний супровід наставницької діяльності.

Тема 1.3. Профіль педагога-наставника: компетентності та професійні ролі

В даній темі висвітлюються передумови успішного наставництва, структурно-змістові компоненти профіля педагога-наставника: цінності, комунікативні та організаційні навички, вміння підтримувати та мотивувати, здатність до співпраці, відповідальність та професійна етика, обізнаність в інформаційних технологіях, здатність до критичного мислення та рефлексії, емоційна стабільність, інноваційність, здатність до самооцінювання та самовдосконалення, дотримання академічної доброчесності.

МОДУЛЬ 2. Практичні аспекти організації наставництва

Тема 2.1. Планування та організація педагогічної інтернатури. Інструменти вивчення професійних потреб інтерна та надання зворотного зв'язку

Матеріал теми дає змогу ознайомитися з етапами проведення педагогічної інтернатури. Педагоги ознайомляться з формуванням циклів, з вимогами до складання програми педагогічної інтернатури, навчаться складати покроковий план реалізації та моніторинг виконання програми педагогічної інтернатури.

Тема 2.2. Партнерська взаємодія та професійний супровід інтерна

У темі йдеться про принципи побудови ефективної комунікації наставника та інтерна. Учасники знайомляться з методами рефлексії та оцінюванням результативності наставництва.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Самооцінювання готовності до наставницької діяльності (заповнення чек-листа «Мій профіль наставника»).
2. Аналіз кейсу «Перший рік роботи молодого вчителя»: визначення проблем і можливих дій наставника.
3. Розроблення фрагмента індивідуальної програми педагогічної інтернатури (спільно з «умовним» інтерном).
4. Складання орієнтовного річного плану наставницької діяльності.
5. Розроблення шаблону підсумкового звіту про результати педагогічної інтернатури.
6. Створення анкети для визначення професійних потреб інтерна.

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

1. Особливості професійної взаємодії педагога наставника та інтерна.
2. Етапи проведення педагогічної інтернатури.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Положення про педагогічну інтернатуру : Наказ Міністерства освіти і науки України від 25 жовтня 2021 р. № 1128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 24 грудня 2021 р. за № 1670/37292
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1670-21#Text>

Основна література

1. Новик І., Венгловська О. Наставництво: професійна підтримка та розвиток педагогів. Київ. УІРО. 2023. 111 с.
2. Савич Ж. В. Наставництво як інструмент адаптації нових працівників у закладах освіти: практикум. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 52 с.
URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/38820/1/Z_V_Savych_NYIANPUZ
3. Токар О.В., Низьолик О.П., Васьків Г.М. Педагогічна інтернатура. Щоденник наставника: посібник /-Львів: ПП «Видавництво «Бона», 2025. 284 с.

Додаткова література

1. Програма шкільного наставництва в Україні: посібник. British Council. 66 с.